

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Kunskap Information Verktyg

En strategi för ett förstärkt transnationellt samarbete och social innovation i Europeiska socialfonden i Sverige.

Svenska
ESF-rådet

Innehåll

Europas framtid – samarbete mellan medlemsstaterna	4
Syfte med strategin	5
Aktörer och målgrupper	5
1. Kunskap och kompetens	6
Bättre kunskaper	6
... ger högre motivation	6
a. Nätverksträffar och seminarier	6
b. Nyhetsbrev och information på hemsida	6
c. Tjänstemannautbyten och utbildningsinsatser	7
d. Samarbete med andra myndigheter	7
2. Information och stöd	7
Regionala, nationella och europeiska nätverk och temagrupper	7
Utvärdering och validering	8
Rapportering, goda exempel, system/policypåverkan, återkoppling	8
3. Verktyg och metoder	8
Nivåer:	8
Exempel på innehåll i det transnationella arbetet:	9
Informationsmaterial och handledning	9
4. Administration, regelverk, budget – resurser, roller, mandat	9
5. Social innovation och transnationalitet	9
Bland de frågeställningar som är aktuella märks:	10
Bilaga 1 Arbetsplan för genomförandet av Svenska ESF-rådets strategi för transnationellt samarbete och social innovation	11
Finansiering	12
Följande aktiviteter är aktuella under 2010:	12
1. Test av toolkit för partnersök	12
3. Medverkan i övriga TLN	12
4. Broschyr/översiktlig handbok för TN	12
5. Nätbaserad handbok	13
7. Omvärldsbevakning och analys	13
8. Gemensam utbildning PPS, ESF-rådet, SFP: transnationalitet, EU-policy och processer samt social innovation	13
9. Kompetensutveckling av ESF-rådets personal inom Livslångt lärande-programmet (LLP)	13
10. Gemensam webbplats PPS, MA, TG	13
11. Social innovation och transnationalitet	13
12. Formalisering av samverkan KPS – ESF-rådet/PE/RKP – TG	13

Bilaga 2 Arbetsordning för arbetsgrupp och styrgrupp för genomförande av strategi för transnationalitet och social innovation inom Europeiska socialfonden i Sverige.	14
Styrgruppens sammansättning	15
Arbetsgruppens sammansättning	15
Uppgifter och mandat.	15
Sammanträdesrutiner	16
Förkortningslista	17

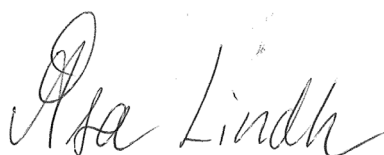
Europas framtid – samarbete mellan medlemsstaterna

En av grundbultarna i det europeiska projektet är det transnationella samarbetet: att tillsammans med olika samhällsaktörer i andra medlemsstater utveckla och förbättra metoder, system och policies inom skilda politikområden. Europeiska socialfonden ska på ett avgörande sätt bidra till att förstärka detta samarbete.

Både EU-kommissionen och Svenska ESF-rådet ser det transnationella samarbetet som en viktig framtidsfråga och gör därför särskilda satsningar på att underlätta för projektaktörer inom Europeiska socialfonden att arbeta transnationellt.

Svenska ESF-rådet har tagit beslut om föreliggande strategi för transnationalitet och social innovation och den bifogade arbetsplanen som innehåller en rad konkreta åtgärder. ESF-kommittén, som är kommissionens och medlemsstaternas gemensamma forum för utveckling av Europeiska socialfonden, har tillsatt en särskild arbetsgrupp för att utveckla och förstärka transnationalitet och social innovation, både under den nuvarande och den kommande programperioden.

Det transnationella samarbetet ger inte bara ett mervärde i form av bättre och hållbarare projektresultat, utan bidrar också till att forma ett europeiskt tänke- och förhållningssätt: a true European mindset. Genom det transnationella samarbetet utvecklas de nyskapande idéerna, de innovativa koncepten och metoderna och därmed på sikt den framtida politiken – den politik som ska bidra till att förverkliga unionens övergripande strategi Europa 2020.

Stockholm i juni 2010
Åsa Lindh, generaldirektör Svenska ESF-rådet

Syfte med strategin

Strategin ska bidra till att förstärka kunskap och kompetens hos ESF-råd och strukturfondspartnerskap, förbättra information och stödinsatser till projektaktörer samt utveckla verktyg och metoder för det transnationella samarbetet i projekt och temagrupper.

Till detta kommer att tydliggöra och vidareutveckla sambandet mellan transnationalitet och social innovation i enlighet med kommissionens målsättningar för det pågående utvecklingsarbetet inom ramen för ESF-kommitténs ad-hoc grupp.¹ Frågan om social innovation behandlas i detta dokument tills vidare i ett särskilt avsnitt, men ska integreras med den transnationella verksamheten.

En strategi för ett förstärkt transnationellt samarbete och social innovation berör i första hand följande aktörer: ESF-rådets handläggare och chefer, strukturfondspartnerskapen, övervakningskommitténs ledamöter, projekt/processtöden inom ESF, temagrupper och projekt samt potentiella projektaktörer/ansökare.

Strategin syftar även till att bidra till att berörda aktörer också på sikt har en beredskap och en kompetens att införliva ett "europeiskt tänke- och förhållningssätt" (*a true European mindset*) i sin dagliga verksamhet inom arbetsmarknads- och arbetslivspolitik.² Detta innebär bland annat att ha beredskap och kompetens att delta i och vidareutveckla de formella och informella transnationella nätverk som etablerats i projekt och temagrupper, både inom och utanför ESF:s ramar.

Aktörer och målgrupper

Svenska ESF-rådet har som ansvarig myndighet för Europeiska socialfonden två viktiga uppgifter: att säkerställa att relevanta kunskaper och kompetenser finns inom organisationen³ och att berörda kringaktörer är väl informerade om ämnesområdet samt att en robust infrastruktur för genomförandet av det transnationella

samarbetet i projekt och temagrupper finns på plats. **De regionala kontaktpersonerna** för transnationellt samarbete har en operativ nyckelroll.

Strukturfondspartnerskapet är den viktigaste policyaktören på regional nivå inom ESF. Strukturfondspartnerskapen ska besluta om prioriteringar och inriktningen av de regionala planerna och se till att också den transnationella dimensionen vidmakthålls och anpassas till aktuella regionala förhållanden, målsättningar och prioriteringar.

I det transnationella samarbetet kan strukturfondspartnerskapet också spela en viktig roll genom olika former av kontakter med andra, liknande regionala konstellationer i övriga medlemsstater. Genom dessa kontakter inhämtar partnerskapen erfarenheter och kunskaper från andra medlemsstater/regioner som kan föras in i regionala planer och ansökningsomgångar.

Övervakningskommittén för ESF ska se till att den transnationella dimensionen implementeras och upprätthålls i enlighet med aktuella programdokument och att uppföljning/utvärdering av programmet också innefattar det transnationella arbetet i projekt och temagrupper.

Projektaktörerna, både i befintliga projekt/temagrupper och som ansökare, har en självklar nyckelroll i det transnationella samarbetets olika former.⁴

Projekt/processtöden inom ESF är, förutom ESF-rådet, den viktigaste resursen för information och stöd till projektaktörer i olika skeden av projektprocessen. Ett förbättrat transnationellt samarbete inom ESF förutsätter därför att dessa får ett väl definierat uppdrag i samband med projekt- och processtödet. **Det koordinerande processtödet** har i detta sammanhang en central roll.

Temagrupperna har en viktig uppgift i det transnationella arbetet, bland annat genom sin medverkan i de transnationella lärandenätverken. Temagrupperna kan av ESF-rådet/den förvaltande myndigheten adjungeras att delta lärandenätverkens arbete; arbets- och ansvarsfördelningen mellan temagrupperna och ESF-rådet ska därvid tydligt fastställas. ESF-rådet är alltid huvudansvarig för det svenska deltagandet i de transnationella lärandenätverken.

1 Vid ESF-kommitténs sammanträde i november 2009 beslöts att inrätta en ad-hocgrupp med representation från samtliga medlemsstater för att utveckla transnationalitet och social innovation i Europeiska socialfonden (dokumentation från ad-hocgruppen finns på CIRCA).

2 För en diskussion om "ett europeiskt förhållningssätt" se bl a rapporten *Transnational and Interregional Co-operation in ESF programmes in the 2007-2013 programme period. A framework for programming*. Working Group of Member States on transnational and inter-regional co-operation (Juni 2006) och *An investment in Europe's present and future*. Ruth Santos, Ecotec, (2005).

3 Uppgiften faller inom ramen för myndighetens Verksamhetsplan, delmål 1 och 2: Kompetens - rätt avvägd personalresurs med ändamålsenlig kompetens respektive Kompetens - Attraktiv arbetsplats (VP-direktiv, 2009-10-05).

4 I januari 2010 fanns 515 godkända/pågående projekt inom PO 1 och PO 2 (genomförandeprojekt) av vilka 67 angivit transnationellt samarbete som en budgetpost i sin ansökan.

1. Kunskap och kompetens

Förbättrade kunskaper och kompetenser hos handläggare och chefer på ESF-råd samt hos ledamöter i strukturfondspartnerskapen är nödvändiga för att framgångsrikt kunna genomföra Europeiska socialfonden i Sverige.

Ett förbättrat och effektivare transnationellt samarbete och en vidareutvecklad och väl förankrad europeisk dimension inom ESF förutsätter att handläggare och chefer på ESF-rådet och ledamöter i strukturfondspartnerskapen har goda kunskaper om bland annat den europeiska sysselsättningsstrategin, aktuella riktlinjer och rekommendationer och den öppna samordningsmetoden. De bör också ges möjlighet att vara orienterade om sysselsättnings-/arbetsmarknads-/arbetslivspolitik i andra medlemsstater och, i förekommande fall, regioner.

Bättre kunskaper ...

De utvärderingar som genomförts hittills av ESF i Sverige berör visserligen i ringa utsträckning det transnationella samarbetet, men det framkommer å andra sidan att det hos berörda aktörer fanns generella brister vad gäller kunskaper om socialfondsprogrammet och dess relevans för den regionala/nationella sysselsättningspolitiken. Även rollfördelningen mellan de olika aktörerna bedömdes tidigare som oklar.⁵

Förutom de kunskapshöjande aktiviteter som föreslås nedan bör naturligtvis en viktig komponent i framtida utvärderingar vara en bedömning/utvärdering av utfall och mervärde av det transnationella samarbetet och den europeiska dimensionen i program och policy/systemutveckling.

... ger högre motivation

Fördjupade kunskaper om transnationalitet är nödvändiga för att kunna ta ställning till projektansökningar och kunna bedöma värdet av framkomna resultat och produkter från projekten, bli i förhållande till aktuell nationell och europeisk policy. Transnationellt samarbete ger också nya perspektiv på den egna verksamheten. Genom insikten att

program- och utvecklingsverksamheten och de aktuella projekten ingår i ett större europeiskt sammanhang skapas en starkare motivation för det egna arbetet.

Ett "europeiskt förhållningssätt" till verksamheten, till den lokala/regionala arbetsmarknads-/arbetslivspolitik och till utvecklings- och projektarbete generellt bidrar i förlängningen också till en högre motivation och en ökad förståelse för den europeiska sysselsättningspolitiken och den europeiska gemenskapen.⁶

En god kunskapsnivå om europeisk sysselsättningspolitik och transnationalitet bör därför vara ett grundkrav för de nyckelaktörer som arbetar med Europeiska socialfonden.

a. Nätverksträffar och seminarier

För att åstadkomma denna kunskaps- och kompetenshöjning ska ESF-rådets personal och ledamöterna i strukturfondspartnerskapen erbjudas att ingå i ett gemensamt nätverk och kunna delta i en seminarierie med tema europeisk sysselsättningspolitik, europeiska socialfonden och transnationellt samarbete. Härigenom kan också en konstruktiv dialog mellan de två "aktörerna" ESF-rådet och strukturfondspartnerskapen åstadkommas och även utökas till att gälla andra områden.

Här kan en region genomföra en pilotverksamhet och erbjuda ett gott exempel för andra. Regionerna kan också själva organisera andra aktiviteter i syfte att öka kunskaperna och kompetensen om transnationellt samarbete.

De regionala kontaktpersonerna för transnationalitet ska i sammanhanget spela en viktig roll. De kan – efter fördjupad utbildning på de aktuella områdena (se nedan) – också fungera som experter och stöd i kompetensutvecklingen.

b. Nyhetsbrev och information på hemsida

En förstärkt omvärldsbevakning med europeisk fokus inrättas i samarbete med temagrupperna. Genom nyhetsbrev och löpande information och analyser hålls medarbetare och ledamöter à jour med europeisk sysselsättningspolitik och gränsande politikområden med utgångspunkt från respektive prioriterat tema.

Temagrupperna har en central roll och bidrar också med underlag för bevakning och analys till ESF-rådet. Temagrupperna kan också, liksom på andra områden,

⁵ Tre utvärderingar har genomförts av ESF-verksamheten i Sverige: *Samverkan för ökad kund- och uppgiftsfokus* (2008), *Rätt lösning för rätt problem* (2009) och *Bättre kvalitet i projekt och program* (2010). Transnationalitet, som i både programdokument och i Rådets förordning ges en tydlig prioritet, behandlas ej i någon av de aktuella utvärderingsrapporterna. Den sammanlagda budgeten för transnationalitet i beviljade genomförandeprojekt i PO 1 och PO 2 uppgår till drygt 20 miljoner kronor.

⁶ Delmål 2 i ESF-rådets VP-riktlinjer: Kompetens - Attraktiv arbetsplats (VP-direktiv 2001-10-04)

fungera som en kunskapsnod mellan projekt, europeiska nätverk/temagrupper, ESF-rådet och strukturfondspartnerskapen.⁷

c. Tjänstemannautbyten och utbildningsinsatser

Både tjänstemän på ESF-rådet och ledamöter i strukturfondspartnerskapen föreslås – när arbetssituation och budget så tillåter – kunna delta i utbyten med motsvarande institutioner i andra medlemsstater/regioner. Den europeiska tjänstemannaskolan EIPA, The European Institute of Public Administration⁸ erbjuder en rad anpassade utbildningar inom relevanta områden; möjligheterna till kompetensutvecklings- och utbytesprojekt inom t ex EU-programmet Progress⁹ bör också uppmärksammas. I synnerhet de regionala kontaktpersonerna och regioncheferna bör vara en prioriterad målgrupp för dessa utbildnings-/utbytesinsatser.

De europeiska temagruppernas/nätverkens sammankomster och aktiviteter erbjuder också goda tillfällen till lärande och erfarenhetsöverföring.

d. Samarbete med andra myndigheter

Flera myndigheter som ansvarar för EU-program skulle kunna samarbeta kring transnationalitet. Tjänstemannautbyten och gemensamma seminarier för erfarenhets/kunskapsspridning och, inte minst, effektivare partnersökning och ökad komplementaritet mellan programmen genom samverkan vid ansökningsomgångar/urval av projekt är exempel på resultat av ett sådant samarbete.

Regelbundna möten äger rum mellan Internationella programkontoret och Svenska ESF-rådet i syfte att utveckla samverkan/samarbete, bland annat kring transnationalitet. Ett motsvarande samarbete har också inletts med Arbetsförmedlingen.

⁷ Temagrupperna har genom sina kontakter med projekt i Sverige och i andra medlemsstater (via de europeiska nätverken/temagrupperna), och sitt uppdrag att granska, analysera och påverka system och policies, en utmärkt position/möjlighet att sammanställa och vidarebefordra aktuell information till bl a ESF-rådet, strukturfondspartnerskapen och övervakningskommittén.

⁸ EIPA är ett av EU-kommissionen och medlemsstaterna understött utbildningsinstitut för den offentliga sektorn i medlemsstaterna. Ett intressant exempel på EIPA:s utbildning gäller ledamöter i övervakningskommittéerna för ESF, se: Supporting the Programme Monitoring Committees in EU Structural Funds

⁹ Progress är EU:s program för stödda implementeringen av EU:s policy inom sysselsättnings- och socialpolitik på lokal och regional nivå och därmed också för att uppnå målen i den s k Lissabonstrategin.

2. Information och stöd

Förbättrad information och effektivare stöd till projektaktörer för större professionalitet.

De under 2009 etablerade projekt- och processtöden har en nyckelroll vad gäller information och stöd om transnationalitet till projektaktörer i alla led av projektprocessen. Även för denna målgrupp krävs särskilda utbildningsinsatser som säkerställer en hög och likartad kvalitet och ett enhetligt tjänsteutbudet vad gäller transnationalitet. Det så kallade koordinerande processtödet bör här kunna spela en central roll.

Regionala, nationella och europeiska nätverk och temagrupper¹⁰

Under våren 2009 etablerades också ett antal regionala och nationella temagrupper med uppgift att kartlägga, validera, förädla och tillvarata erfarenheter och resultat från projekt inom ESF (och i förekommande fall andra relevanta EU-program).

Temagrupperna har en synnerligen viktig roll i det transnationella samarbetet. Avsikten är att de också ska fungera som noder gentemot de europeiska temagrupperna, både som mottagare och leverantör av goda exempel och rekommendationer till policy- och systemförbättringar.¹¹

De europeiska nätverken/temagrupperna verkar inom ett antal för ESF centrala teman/målgrupper: partnerskap, integration av invandrare och asylsökande, romer, jämställdhet, arbetsorganisation, ungdomar, empowerment, social ekonomi, entreprenörskap, resultatstyrning och åldersdiskriminering. Till detta kommer ett antal europeiska samarbetskonstellationer inom bl a administrationen av ESF.

Kommissionens nyligen upprättade stödstruktur för de europeiska temagrupperna/nätverken bidrar med både administrativt- och policystöd till berörda aktörer.

Inom ramen för ESF-rådets strategi, kopplad till arbetet

¹⁰ Terminologin vad gäller det transnationella samarbetet är ej entydig. Denna rubrik omfattar alla former av transnationella samarbetskonstellationer inom ESF: Transnational Learning Networks, Community of Practice etc. En genomgång av begrepp och termer skall göras inom ramen för ESF-rådets arbete med transnationalitet.

¹¹ Under föregående programperiod fungerade i synnerhet några av temagrupperna inom Equal som effektiva förmedlare av goda exempel och policyrekommendationer. Ett exempel på detta är den nationella och den europeiska temagrupperna inom asyl, som också framgångsrikt etablerade kopplingar mellan den nationella och europeiska nivån, se vidare www.temaasyl.se

med en handledning (se nedan), bör en översiktlig tablå över pågående transnationellt arbete på EU-nivå och det svenska engagemanget i detta arbete sammanställas och uppdateras (tillgänglig på hemsidan).

Utvärdering och validering

Ett effektivt och framgångsrikt transnationellt samarbete förutsätter en fortlöpande uppföljning och utvärdering. Process/projektstöden och de tematiska grupperna kan här spela en viktig roll. Utveckling av nya verktyg och metoder för det transnationella samarbetet förutsätter också en tillförlitlig utvärdering på ett område som hittills ofta försumrats (se nedan). På programnivå ska bland annat övervakningskommittén se till att det transnationella samarbetet följs upp och utvärderas.

Uppföljning och utvärdering handlar både om det transnationella samarbete **som metod** – hur fungerar de verktyg, samarbetsformer och mekanismer som används – och om de **resultat och produkter** som det förväntas leverera. I detta sammanhang bör också det mervärde som skapas bedömas och, om möjligt, mätas.

Rapportering, goda exempel, system/policypåverkan, återkoppling

Resultat och erfarenheter från det transnationella samarbetet ska bearbetas, analyseras, valideras och förädlas för vidare spridning och system/policypåverkan. Som ovan framgått är detta en uppgift bland annat för temagrupperna, både utifrån projekterfarenheter/rapporter från svenska projekt och från motsvarande rapportering via de europeiska temagrupperna/nätverken.

En systematisk rapportering ska också ske till ESF-rådet på regional och central nivå.

Förändringar i omvärlden, i policies, processer/program och prioriteringar på EU-nivå ska återspeglas i nationella och regionala program och planer, något som förutsätter en god omvärldsbevakning och information/rapportering från både enskilda projekt med transnationell verksamhet och, på en aggregerad nivå, från temagrupperna.

Materialet ska också ingå som en del av de samlade projekterfarenheterna och ge underlag för förslag och rekommendationer till förbättringar av system och policies.

Analysen av goda exempel, och av den så kallade kritiska massan av projekterfarenheter kopplad till omvärldsbevakningen på nationell och EU-nivå, kan ofta påvisa så

kallade policy gaps och ger därmed ett viktigt bidrag för revidering och framtida inriktning av projekt- och programverksamhet. Lämpliga kanaler för rapportering från temagrupper, processtöd och regionala kontaktpersoner till huvudkontoret bör etableras. Likaså bör en funktion finnas för sammanställning och analys av resultaten från omvärldsbevakning och projekterfarenheterna nationellt och transnationellt.

3. Verktøy og metoder

Framtagande och utveckling av verktyg och metoder för det transnationella samarbetet: informationsmaterial och handledning.

Ett systematiskt, effektivt och framgångsrikt transnationellt samarbete förutsätter utveckling och användning av anpassade verktyg och metoder, både på projekt- och temagruppsnivå. En genomgång och bedömning av aktuella verktyg och metoder bör genomföras, för att man därefter via process/projektstöden ska kunna erbjuda projektaktörer lämpliga uppsättningar, alltefter syfte och mål med det transnationella samarbetet.

En kartläggning av befintliga verktyg/metoder visar att ett förhållandevis brett sortiment av sådana verktyg/metoder existerar. Det förefaller emellertid som många av dessa är okända för de svenska projektaktörerna.¹² Nedan redovisas några exempel på samarbetsformer och samarbetsnivåer. Avsnittet ska utvecklas i samarbetet med bland annat processtödet för **strategisk påverkan och lärande**.

De aktuella verktygen/metoderna kan i olika kombinationer passas in i de av ESF-rådet fastställda nivåerna respektive kategorierna av transnationellt samarbete.

Nivåer:

1. Mellan projekt från två eller flera medlemsstater. Dessa projekt kan vara engagerade inom liknande eller kompletterande verksamhet, kan också dela gemensamma eller kompletterande tillvägagångssätt men måste vara intresserade av att utveckla gemensamma strategier, tillvägagångssätt eller produkter.

¹² Av ansökningarna till genomförda/pågående projekt i ESF 2009 framgår att man under avsnittet transnationalitet angav "studiebesök" som enda aktivitet i ett stort antal av fallen.

2. Mellan tematiska nätverk av projekt, där projekt på europeisk nivå delar den erfarenhet/de produkter de utvecklat inom sina tematiska nätverk i varje land eller region. Europeiska kommissionen och programansvariga i varje medlemsland deltar också i detta arbete. De granskar strategiska tillvägagångssätt och utfallet av dem som är relevant på EU-nivå, samt sprider dem till diskussions- och politiska fora över hela Europa.

3. Mellan förvaltningsmyndigheter och nationella stödstrukturer och centrala personer och organisationer runt om i EU. Inom socialfonden har ansvariga förvaltningsmyndigheter åtagit sig att samarbeta och lära ömsesidigt, genom arbetsgrupper och möten, samordnade genom Europeiska kommissionen, och genom direkt samarbete mellan medlemsstaterna. Detta är också en förutsättning för att transnationellt arbete ska komma till stånd. Andra liknande samarbeten till exempel mellan intresseorganisationer eller partsföreträdare uppmuntras särskilt i ESF-programmet 2007-2013 och kan bygga viktiga strukturer för att förverkliga målet i socialfondsprogrammet.

Exempel på innehåll i det transnationella arbetet:

- Information och erfarenhetsutbyte, till exempel studieresor
- Gemensamma aktiviteter, till exempel utbildningar, kartläggningar, analyser
- Övertagande och/eller anpassning av modeller och produkter
- Gemensamt projektgenomförande
- Fördjupade utbyten av nyckelpersoner, personal eller deltagare

Informationsmaterial och handledning

Förutom genomgång och spridning av anpassade verktyg och metoder föreslås en uppdatering/omarbetning av projekthandledningen (Guide till transnationellt och interregionalt samarbete i ESF 2007 – 2013). En informationsbroschyr anpassad för en bredare publik bör också produceras.

Arbetet med en kartläggning och bedömning av befintliga verktyg och metoder föreslås främst åvila process/projektstödet för lärande. Även uppdatering/ omarbetning av handledningen för transnationellt arbete kan delvis läggas på processtödet/processtöden under ledning av det koordinerande processtödet och i nära samarbete med de europeiska temagrupper/nätverk som arbetar

med utveckling av instrument och metoder transnationellt samarbete.¹³

4. Administration, regelverk, budget – resurser, roller, mandat

Det har tidigare varit oklart hur den formella och praktiska representationen i de europeiska temagrupperna ska organiseras, ej heller har riktlinjer funnits för hur till exempel medfinansieringen av Sveriges medverkan som "core partner" eller "associate partner". Ansvarsfördelningen mellan central och regional nivå är oklar.

De olika personalkategoriernas roller och mandat måste tydliggöras och kostnaderna för det transnationella arbetet måste ingå i budgeten.

Den genomgång av regelverk och stöddokument som gjordes inom ramen för det så kallade självvärderingsprojektet innefattade endast i begränsad omfattning den transnationella verksamheten.

5. Social innovation och transnationalitet

En av de centrala uppgifterna för ESF-kommitténs ad-hoc-grupp för transnationalitet och innovation är att vidareutveckla och förstärka sambandet mellan transnationellt samarbete och social innovation.

Denna koppling mellan transnationalitet och innovation återfinns och kan utvecklas på flera nivåer. Exempel och resonemang om förhållandet mellan transnationalitet och innovation redovisas bland annat i ett av ad-hoc-gruppens dokument.¹⁴

I en tablå visas också hur de innovationer som genererats i tidigare program och processer kan få genomslag och tillvaratas på policy- och programnivå. I dokumentet finns även en kort diskussion om andra frågeställningar relaterade till transnationalitet och innovation.

Inom ramen för ESF-rådets strategi med transnatio-

¹³ Det transnationella lärandenätverket *Increasing the participation of Migrants and Ethnic Minorities in Employment* ska bland annat utveckla och anpassa metodiken/instrumenten för peer reviews, learning seminars, target group auditing och indikatorer för policy impact (metoder för mätning av projekt- och programeffekter) för användning i transnationellt samarbete, se vidare: <http://www.temaasyl.se/Templates/Page.aspx?id=3030> och länkar till tidigare artiklar. Ett särskilt transnationellt lärandenätverk finns också för utveckling av transnationalitet i ESF.

¹⁴ *Reflections on the links between transnational cooperation and social innovation*. Revised draft TNI_001

nalitet och social innovation föreslås att ett utvecklingsarbete påbörjas i samverkan med en lämplig forskningsinstitution. I avvaktan på att detta arbete kan påbörjas är det viktigt att slå fast att transnationalitet och social innovation har en ytterst central roll för effektivisering och vidareutveckling av Europeiska socialfonden – både under innevarande programperiod och i ett ESF post2013- och EU2020-perspektiv.¹⁵

Bland de frågeställningar som är aktuella märks:

- Vad är (social) innovation?
- Vilket är förhållandet/sambandet mellan transnationalitet och social innovation?
- Hur främjas social innovation genom transnationellt samarbete?
- Vilka metoder och verktyg för transnationellt samarbete är särskilt gynnsamma för att främja social innovation?
- Vilka hinder finns för social innovation?
- Vilken är relationen mellan (social) innovation och revision?
- Hur kan programstruktur och genomförandemekanismer anpassas till/befrämja social innovation och transnationalitet?

Vid genomförandet av ESF-rådets strategi för transnationalitet ska frågorna om social innovation successivt arbetas in genom utveckling av begrepp, metoder, stöd- och rådgivningsinsatser. Genom samarbetet med en forskningsinstitution kommer en god kunskapsgrund att läggas för dessa allt viktigare framtidsfrågor för den svenska administrationen av Europeiska socialfonden.

¹⁵ En bred presentation av frågeställningar i samband med social innovation återfinns i dokumentationen från EU-kommissionens workshop Europe and social innovation (BEPA/Bureau of European Policy Advisers 2009).

Bilaga 1

Arbetsplan för genomförandet av
Svenska ESF-rådets strategi för
transnationellt samarbete och
social innovation

Arbetsplan för genomförandet av Svenska ESF-rådets strategi för transnationalitet och social innovation

Genomförandet av strategin involverar flera aktörer och kostnaderna belastar olika budgetar. Nedan redovisas ett antal av de centrala uppgifterna för genomförandet och de olika aktörernas roller. I enlighet med EU-kommissionens förslag finansieras och genomförs en del av ESF-rådets medverkan i olika transnationella konstellationer och aktiviteter med programmedel.

I projekt- och processtödens (PPS) uppdrag ingår redan nu att arbeta med transnationellt samarbete (TN) i förhållande till projektaktörer. Genom strategin har detta uppdrag förtydligats och utvidgats.

Det koordinerande processtödet (KPS) föreslås samordna projekt- och processtödens arbete med transnationalitet och därmed också vara mottagare/förvaltare av eventuella tilläggsmedel. KPS rapporterar till arbetsgruppen och deltar också i gruppens möten.

Temagrupperna (TG) har en viktig uppgift i det transnationella arbetet, bland annat genom sin medverkan i de Transnationella lärandenätverken (TLN). Temagrupperna kan av ESF-rådet/Managing Authority adjungeras att delta i lärandenätverkens arbete; arbets- och ansvarsfördelningen mellan TG och ESF-rådet ska därvid tydligt fastställas. ESF-rådet är alltid huvudansvarig för det svenska deltagandet i ett transnationellt lärandenätverk.

Uppställningen av arbetsuppgifter och rollfördelning utgår från ESF-rådets strategi för det transnationella arbetet **Kunskap, Information, Verktyg**.

Finansiering

- **PE:s kostnader:** 435 000 kronor för 2010
- **KPS:s kostnader:** befintlig budget plus utökad budget om 500 000 kronor för 2010
- **Programmedel** för projekt/studie om social innovation: cirka 1 miljon kronor.

Följande aktiviteter är aktuella under 2010:

1. Test av toolkit för partnersök

Efter överenskommelse med Consedin¹ testar projekt- och processtöden partnersökningsverktyget i reell miljö, dvs i all rådgivning/möten med projektaktörer. Avrapportering till Consedin och kommissionen i maj-juni.

¹ Konsultföretag som i samarbete med EU-kommissionen och italienska Managing Authority utvecklar ett partnersökningsverktyg.

Kostnad: Befintlig budget för KPS

2. Medverkan i Transnationella lärandenätverket transnationalitet (TLN-TN)

Sverige medverkar i TLN-TNC tillsammans med det Koordinerande processtödet med följande åtaganden:

- Activity C – Handbook for project promoters
- Activity J – Coordination with the Toolkit
- Activity A – Baseline study
- Activity B – Working papers

Kostnad: Utökning av budget för KPS

3. Medverkan i övriga TLN

De nationella/regionala temagrupperna (TG) har en viktig uppgift i det transnationella arbetet, bland annat genom sin medverkan i de Transnationella lärandenätverken (TLN). TG kan av ESF-rådet/MA adjungeras att delta i TLN:s arbete; arbets- och ansvarsfördelningen mellan TG och MA ska därvid tydligt fastställas. MA är alltid huvudansvarig för det svenska deltagandet i TLN.

Sveriges deltar i följande transnationella lärandenätverk:

- Social Economy
- Empowerment and Inclusion
- Youth Employment
- Migrants and Ethnic Minorities
- Partnership (Transnational Cooperation)
- Public Administration Reforms
- Results-based Management
- Gender Mainstreaming
- Asylum Seekers
- Roma network

Kostnad: Medel avsatta inom programenhetens budget

4. Broschyr/översiktlig handbok för TN

KPS producerar kortversion av handbok/broschyr för TN att lanseras under våren 2010. Handboken/broschyren ska fungera som intresseväckare och ge bland annat praktiska tips och vidare kontaktvägar för projektaktörer.

Kostnad: Befintlig budget KPS

5. Nätbaserad handbok

En utförligare nätbaserad handbok utarbetas av KPS under våren 2010 uppdelad i moduler som enkelt kan uppdateras/läggas till. Arbetet sker i samverkan med TLN-TNC.

Kostnad: Programmedel/utökad uppdrag KPS föreslås

6. Verktyg och metoder för TN

En första kartläggning av befintliga verktyg och metoder för det transnationella samarbetet sker under våren 2010. Dessa ska i steg II testas och efter behov utvecklas/anpassas till TN-arbetet. Särskilt verktyg/metoder som används/utvecklas i pågående TLN ska uppmärksammas och ingå i en "verktygslåda" (länkas till den nätbaserade handboken).

Kostnad: Programmedel/utökad uppdrag KPS föreslås för steg II

7. Omvärldsbevakning och analys

De nationella temagrupperna och MA har huvudansvaret för omvärldsbevakning och analys. Att bevaka och analysera system och policies – nationellt och på EU-nivå – bland annat i syfte att kunna bedöma programmets effektivitet och relevans är en central strategisk funktion. Information, kunskaper och erfarenheter från det transnationella arbetet spelar här en viktig roll.

Styrgruppen ansvarar för att föreslås/vidareutveckla system etcetera för analys, kommunikation och omvärldsbevakning.

Kostnad: Ingår i temagruppernas uppdrag; kan i viss utsträckning också kopplas till utveckling av gemensam webbplats och därmed finansieras via programmedel till KPS.

8. Gemensam utbildning PPS, ESF-rådet, SFP: transnationalitet, EU-policy och processer samt social innovation

Gemensam kunskaps- och kompetensutveckling för personal/ledamöter från ESF och SFP är en central utgångspunkt för ESF-rådets strategi för TN. Region Väst har anmält intresse att fungera som pilot i steg I. Utbildningen föreslås anordnas i samarbete med KPS.

Kostnad: Medel för pilotprojekt finns avsatta inom PE:s budget

9. Kompetensutveckling av ESF-rådets personal inom Livslångt lärande-programmet (LLP)

Förslag finns att ansöka om kompetensutvecklingsprojekt inom LLP (Internationella programkontoret).

Kostnad: Ansökan LLP

10. Gemensam webbplats PPS, MA, TG

KPS utvecklar en gemensam webbplats för information och kommunikation om TN. Beräknas kunna lanseras under våren 2010.

Kostnad: Befintlig budget i ett första steg, därefter utökad budget KPS

11. Social innovation och transnationalitet

Frågan ingår i MA:s arbete i ESF-kommitténs arbetsgrupp för TN och social innovation. Arbetet bör intensifieras genom utökad omvärldsbevakning/analys och kopplas samman med bland annat region Stockholms ansökningsomgång. Ett samarbete med bland andra Stockholms universitet (SCORE) diskuteras under våren i syfte att kartlägga och analysera begrepp och metoder vad gäller (social) innovation.

Kostnad: Se ovan omvärldsanalys, vissa delar kan eventuellt finansieras med programmedel ESF (upphandling, kostnad högst 1 mkr)

12. Formalisering av samverkan KPS – ESF-rådet/PE/RKP – TG

Den existerande arbetsgruppen för samverkan mellan de aktuella aktörerna ska formaliseras och roller/ansvar fastställas (se Bilaga 2, Arbetsordning för arbetsgrupp och styrgrupp).

Kostnad: Ingår i respektive aktörs uppdrag

Bilaga 2

Arbetsordning för arbetsgrupp och styrgrupp för genomförande av strategi för transnationalitet och social innovation inom Europeiska socialfonden i Sverige

Arbetsordning för arbetsgrupp och styrgrupp för genomförande av strategi för transnationalitet och social innovation inom Europeiska socialfonden i Sverige

Svenska ESF-rådet har utvecklat/antagit en strategi för att förstärka det transnationella och socialt innovativa inslaget i projektverksamheten inom Europeiska socialfonden i Sverige.

Strategin är också Sveriges bidrag till det utvecklingsarbetet som pågår inom ramen för den ad-hoc grupp för transnationalitet och innovation (TNI) som inrättades i december 2009 på uppdrag av ESF-kommittén.

I syfte att genomföra strategin inrättas en arbetsgrupp och en styrgrupp med följande sammansättning, uppgifter och mandat.

Styrgruppens sammansättning

GD, stf GD, 2 regionchefer och programchefen.
Föredragande är samordnare från Programmenheten.

Arbetsgruppens sammansättning

Handläggare från PE, en representant från de regionala kontaktpersonerna för transnationalitet, samordnaren för det tematiska arbetet inom ESF, en representant från det koordinerande projektstödet (KPS), ytterligare ledamöter kan adjungeras vid behov.

Uppgifter och mandat

Styrgruppen ansvarar för **budget, arbets- och tidsplan och uppföljning** av det transnationella arbetet inom ESF.

Styrgruppen är beställare av **sammanställningar av analyser och synteser av rapporter och resultat från TNI** (efter rapportering enligt fastställt format från projekt, nationella temagrupper och transnationella lärandenätverk) samt för **vidarerapportering** till chefsgrupp, ÖK med flera mottagare med ansvar för program och policy; styrgruppen informerar även ESF-rådets personal, SFP-sekretariat och ledamöter i SFP om transnationalitet och social innovation.

Arbetsgruppen är central kontaktpunkt för de aktörer inom stödstrukturen för ESF som arbetar med transnationalitet: ESF-rådet/Programmenheten, Temagrupperna och Process- och projektutvecklingsstöden. Genom arbetsgruppen säkerställs ett fritt informations- och kommunikationsflöde mellan dessa aktörer i syfte att för projektaktörer/avnämare/intressenter kunna presentera ett likvärdigt och kvalitativt fullgott

underlag för transnationalitet och social innovation inom ESF.

Arbetsgruppen fungerar vidare som informations- och kommunikationslänk mellan ESF-rådet och ESF-kommitténs ad-hoc grupp, TLN-TNC (Transnationella lärandenätverket om transnationalitet) och kommissionen.

Arbetsgruppen ansvarar för framtagande av underlag för beslut om olika former av svensk medverkan i TNI-verksamheter samt inför styrgruppen och föredragningar till GD.

Sammanträdesrutiner

Arbetsgruppen sammanträder en gång per månad. Minnesanteckningar redovisas på intranätet/arbetsrummet för transnationalitet. PE är sammankallande.

Styrgruppen sammanträder fyra gånger per år.

Förkortningslista

- **ESF:** Europeiska socialfonden
- **KPS:** Koordinerande processtöd
- **LLP:** Livslångt lärandeprogrammen
- **MA:** Managing Authority dvs ESF-rådet, termen använd i de fall ESF-rådet formellt/i egenskap av förvaltande myndighet skall medverka i transnationellt arbete i olika europeiska sammanhang
- **PE:** Programheten
- **PPS:** Process- och projektstöd
- **RKP:** Regionala kontaktpersoner för transnationalitet
- **SFP:** Strukturfondspartnerskap
- **SI:** Social innovation
- **TG:** Temagrupp
- **TN:** Transnationellt samarbete
- **TNI:** Transnationalitet och (social) innovation
- **TNL:** Transnationella lärandenätverk, av EU-kommissionen finansierade och godkända transnationella nätverk
- **TNL-TNC:** Det transnationella lärandenätverket för transnationellt samarbete (Transnational Cooperation)

Svenska
ESF-rådet

Svenska ESF-rådet • Box 47141 • 100 74 Stockholm
informationsservice och telefonväxel • tel 020-33 33 90 • fax 023-75 52 40
adresser och övriga telefonnummer finns på www.esf.se